

**UCHWAŁA NR XXVII/4/2022
RADY GMINY WIELKIE OCZY**

z dnia 26 stycznia 2022 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt 1, art.179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wielkie Oczy.

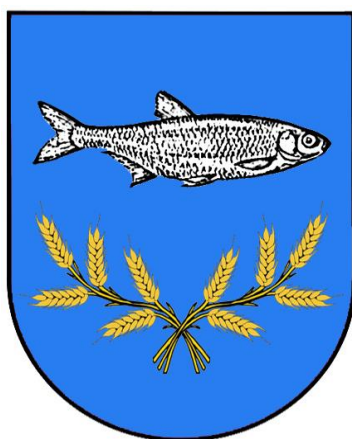
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podpisania.

Przewodniczący Rady
Gminy Wielkie Oczy

Zenon Kociołek

Załącznik do uchwały Nr XXVII/4/2022
Rady Gminy Wielkie Oczy
z dnia 26 stycznia 2022 r.

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE WIELKIE OCZY
NA LATA 2022-2024**



Wielkie Oczy 2022

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
1. Podstawy prawne Programu.....	6
2. Zadania własne Gminy w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej.....	7
3. Wsparcie rodziny w systemie pomocy społecznej – charakterystyka wybranych obszarów.....	8
4. Założenia Programu i organizacja wsparcia rodziny.....	10
5. Realizatorzy Programu.....	14
6. Analiza SWOT - Lokalnego Systemu Wspierania Rodziny.....	15
7. Cel główny Programu.....	17
8. Cele szczegółowe.....	17
8.1. Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych poprzez:.....	17
8.2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez: 17	
8.3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny, zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia poprzez:.....	18
8.4. Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych, wymagających interwencji oraz rozwiązywania już istniejących poprzez:.....	18
8.5. Dążenie do reintegracji rodzin.....	19
8.6. Inne formy działania w ramach realizacji celu:.....	19
9. Adresaci Programu.....	19
10. Źródła finansowania Programu.....	20
11. Ewaluacja Programu.....	20
12. Sposób monitorowania Programu.....	20
Podsumowanie Programu.....	21

Wprowadzenie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wielkie Oczy na lata 2022-2024 zwany dalej Programem powstał w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program jest kontynuacją programu wspierania rodziny realizowanego w Gminie Wielkie Oczy w latach 2019-2021. Głównym założeniem systemowych rozwiązań w zakresie wspierania rodziny jest praca z całą rodziną w oparciu o zasadę wzajemnej współpracy i współdziałania służb publicznych, instytucji, organizacji pozarządowych i innych podmiotów zajmujących się pomaganiem rodzinie.

Podstawową zasadą Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest ochrona prawna dziecka i rodziny, którzy wymagają wsparcia, szczególnej troski, opieki i ochrony. W rodzinie wychowują się kolejne pokolenia, które w okresie swojej dorosłości kształtują społeczeństwo. Rodzina jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji oraz kształtowania się osobowości dziecka. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, których długotrwałe oddziaływanie czyni rodzinę dysfunkcyjną, nie potrafiącą sprostać swoim obowiązkom wobec dzieci, mającą ograniczone zasoby własne i możliwości samodzielnego rozwiązania występujących problemów oraz nie potrafiącą przezwyciężyć pojawiających się w systemie rodzinnym sytuacji kryzysowych. Nierzadko problemy występujące w rodzinie dysfunkcyjnej są bardzo złożone, a ich wielość powoduje trudności w wypełnianiu podstawowych funkcji rodziny. W celu zapewnienia odpowiedniego wsparcia konieczne jest niejednokrotnie podjęcie działań interdyscyplinarnych.

Należą do nich między innymi:

- 1) diagnoza sytuacji rodziny i jej najbliższego środowiska,
- 2) analiza przyczyn pojawiających się kryzysów oraz monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych ich wystąpieniem,
- 3) rozwijanie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziców, podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- 4) przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej,
- 5) dążenie do integracji i reintegracji rodziny.

Zatem udzielane formy wsparcia powinny mieć charakter pomocniczy tj. uwzględniać zasoby własne rodziny, odbywać się przy jej aktywnym udziale oraz za jej zgodą. Rodzinę

należy wspierać i wspomagać w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Powyższe oddziaływanie pozwoli odzyskać poczucie własnej sprawczości i powrócić do prawidłowego wykonywania zadań i funkcji.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 jest rozwijanie funkcjonującego w Gminie Wielkie Oczy spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról opiekuńczo-wychowawczych, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Interdyscyplinarną pomoc rodzinom przeżywającym sytuacje kryzysowe powinny świadczyć lokalne służby i instytucje publiczne, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny. Ich działania powinny się opierać na zasadach wzajemnej współpracy oraz poszanowania godności wszystkich uczestników działań.

Rodzina jest jednostką usankcjonowaną prawnie, ma więc swoje podstawowe prawa i obowiązki. Wszelkiego rodzaju stosunki prawnie - rodzinne uregulowane są w Polsce przede wszystkim przez kodeks rodzinny i opiekuńczy. Wyznacza on w sposób dość precyzyjny obowiązki i prawa wszystkich członków rodzin, rodziców jak i ich dzieci. Podstawowym obowiązkiem prawnym każdego z członków rodziny jest współdziałanie dla jej dobra. Obowiązek ten spoczywa przede wszystkim na rodzicach, a z punktu widzenia łączącego ich stosunku wewnątrz - na małżonkach. Dlatego też, każdy z małżonków zobowiązany jest w miarę swoich możliwości do zaspokajania potrzeb rodziny. Jednakże należy pamiętać, że zaspokajanie tych potrzeb to nie tylko dostarczanie środków do życia, ale także praca we wspólnym gospodarstwie domowym i wychowywaniu dzieci. Dzieci potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia. W trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności.

Można więc stwierdzić, że obowiązek wzajemnego wspierania się rodziców i dzieci jest także obowiązkiem prawnym. Szczególnego jednak rodzaju obowiązkiem jest obowiązek wykonywania władzy rodzicielskiej. Władza ta, nie tylko ma możliwość narzucania własnej woli. To także obowiązek kierowania postępowaniem dzieci i odpowiedzialność za skutki podjętych wobec nich decyzji. Rodzice mają również obowiązek sprawować pieczęć nad osobą dziecka, co w praktyce oznacza nie tylko zapewnienie mu warunków egzystencji, materialnej (żywienie, ubieranie itp.), ale także dbać o jego rozwój i chronić przed niebezpieczeństwami. Wreszcie rodzice są zobligowani do prawnego reprezentowania dziecka. Obowiązek ten

srowadza się do tego, że rodzice jako ustawowi przedstawiciele zastępują dziecko przy czynnościach prawnych podejmowanych w jego imieniu i na jego rzecz, np. dokonując zakupów w imieniu dziecka z jego majątku.

Rozpatrując temat rodziny jako podstawowej jednostki społecznej, należy spojrzeć na nią przez pryzmat zmian zachodzących w ostatnich czasach. Ważne jest, aby obserwować tendencje pojawiające się w społeczeństwie, gdyż to one za kilka lat będą decydowały o profilu społeczeństwa.

1. Podstawy prawne Programu.

Zapisy Programu są spójne z aktami ustawodawstwa krajowego i lokalnego takimi jak:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329).
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249).
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.).
8. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.).
9. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wielkie Oczy na lata 2016-2025.
10. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025.

2. Zadania własne Gminy w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

1. opracowanie i realizacja 3 - letnich gminnych programów wspierania rodziny;
2. tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
3. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
4. finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy ponoszonych przez rodziny wspierające;
5. współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
6. sporządzanie sprawozdań rzeczowo- finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie;
7. prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

3. Wsparcie rodziny w systemie pomocy społecznej – charakterystyka wybranych obszarów.

Zadania z zakresu pomocy społecznej w Gminie Wielkie Oczy realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach.

Głównym zadaniem Ośrodka Pomocy Społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne zasoby, uprawnienia i możliwości. Zasadą pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb, umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie powstaniu nowych problemów społecznych przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem, a także wspieranie rodzin wychowujących dzieci poprzez finansowe wsparcie na pokrycie potrzeb związanych z ich wychowaniem.

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach, działających na rzecz dziecka i rodziny.

Wyszczególnienie	Rok 2020	Rok 2021
Liczba mieszkańców na terenie Gminy Wielkie Oczy	3.790	3.769
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	97 388 - osób w rodzinie	105 419 - osób w rodzinach
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	295	290
Liczba rodzin korzystająca z dodatku mieszkaniowego	2	1
Liczba dzieci z terenu Gminy Wielkie Oczy, umieszczonych w pieczy zastępczej	6	5
Ogólna liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej z terenu gminy Wielkie Oczy w tym:	5	5
- w rodzinie spokrewnionej	3	3
- w rodzinie niespokrewnionej	2	2

Z powyższych danych wynika, że liczba mieszkańców gminy od kilku lat znacząco spada. Liczba rodzin ubiegających się o pomoc społeczną w roku 2021 wzrosła o 8 - w stosunku do roku 2020. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych w stosunku do roku 2020 - zmniejszyła się o 5 rodzin. Pomoc w formie dodatku mieszkaniowego zmniejszyła się również o jedną rodzinę w stosunku do roku 2020.

Obecnie ilość dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej z terenu Gminy Wielkie Oczy wynosi 5, w tym 3 - w rodzinie spokrewnionej i 2 - w rodzinie niespokrewnionej.

W roku 2021 Gmina zakończyła opłacanie Domu Dziecka w Nowej Grobli za mieszkanek naszej Gminy.

Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2020 – 2021 to najczęściej bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba i wielodzietność.

Należy zauważyć iż w ostatnich latach budżety domowe rodzin wspiera ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, przyznająca świadczenie wychowawcze 500+ wypłacane na każde dziecko oraz program rządowy 300+ dla młodzieży uczącej się do 20 roku życia, a młodzieży niepełnosprawnej do 24 roku życia. Otrzymywane środki znacznie poprawiły funkcjonowanie rodzin wielodzietnych oraz rodzin z dziećmi, co przekłada się na spadek wypłacanych świadczeń finansowych.

Znacząco wzrasta liczba rodzin, którym pomoc udzielana jest ze względu na niepełnosprawność czy długotrwałą chorobę. Innym dominującym problemem jest bezrobocie, Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, w tym rodzin niepełnych i wielodzietnych kształtuje się na tym samym poziomie. Bardzo niepokojące jest iż wzrasta liczba rodzin, w których dochodzi do przemocy. Praca z tymi rodzinami prowadzona jest w ramach działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych. Pracownicy socjalni i asystent rodziny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Niejednokrotnie są to rodziny objęte wieloma dysfunkcjami. Praca z takimi rodzinami wymaga pomocy, wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowaniu działań.

4. Założenia Programu i organizacja wsparcia rodziny.

Program wspierania rodziny nastawiony jest w głównej mierze na rozwiązywanie sytuacji kiedy, w związku z występującymi w rodzinie problemami, dysfunkcjami i trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, dziecko pozbawione jest możliwości właściwego rozwoju w swojej naturalnej rodzinie. Założeniem programu jest więc wspieranie rodziny naturalnej już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz zapobieganie konieczności umieszczania dzieci w pieczy zastępczej. Praca z rodziną prowadzona musi być również w przypadku umieszczenia dziecka poza rodziną. Zgodnie bowiem z ideą ustawy o wspieraniu rodziny piecza zastępcza powinna mieć charakter okresowy, a praca z rodzinami biologicznymi powinna przynieść pozytywne efekty w postaci możliwości powrotu dzieci do rodziny biologicznej.

Działania mające na celu realizację założeń Programu będą nastawione na bezpośrednią pracę z rodziną poprzez:

- diagnozowanie problemów rodziny i dziecka
- prowadzenie monitoringu sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo - wychowawczych,
- monitorowanie sytuacji rodzin, zwłaszcza niewydolnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, uzależnionych, stosujących przemoc,
- podejmowanie działań w środowisku, praca socjalna z rodzinami w kryzysie (również związanych ze skutkami COVID-19), inicjowanie interwencji w uzasadnionych przypadkach,
- praca socjalna i praca asystenta rodziny z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, w celu ich powrotu do rodziny biologicznej,
- opracowanie planu pomocy dostosowanego do indywidualnych problemów i potrzeb rodziny, praca w kontrakcie socjalnym,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- współpraca z wszystkimi instytucjami i organizacjami mającymi na celu pomoc rodzinie i dziecku,
- organizowanie konsultacji i mediacji rodzinnych oraz w miarę możliwości

- poradnictwa specjalistycznego: rodzinnego, prawnego i psychologicznego,
- tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego – świetlic, klubów, ognisk wychowawczych, kół zainteresowań,
 - inicjowanie interdyscyplinarnych form współpracy na rzecz osób niepełnosprawnych,
 - dożywanie dzieci w szkołach, przedszkolach i innych placówkach,
 - udział w organizowaniu wypoczynku dla dzieci i młodzieży,
 - wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez pomoc materialną, udział w projektach i zajęciach dodatkowych,
 - realizowanie przez szkołę programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży oraz programów edukacyjno – wychowawczych, przeciwdziałających uzależnieniom i patologią społecznym,
 - organizowanie grup wsparcia lub grup samopomocowych, dla rodzin przeżywających trudności oraz osób współuzależnionych,
 - współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
 - w razie potrzeby zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia i pomocy asystenta rodziny,
 - szkolenia dla asystentów rodziny i pracowników socjalnych,
 - podejmowanie działań zapobiegających zjawiskom przemocy w rodzinie i uzależnieniom,
 - rozwój i wykorzystywanie gminnej bazy sportowej w celach aktywności ruchowej i rekreacyjnej,
 - angażowanie dzieci i młodzieży w organizację inicjatyw o charakterze kulturalnym i prozdrowotnym,
 - propagowanie zdrowego stylu życia i realizacja programów profilaktycznych i prozdrowotnych.

Działania przewidziane w założeniach programu umożliwią realizowanie na szczeblu gminnym, w środowisku lokalnym polityki prorodzinnej rozumianej jako stwarzanie odpowiednich warunków prawnych, ekonomicznych i społecznych wzmacniających rodzinę, zapewniających jej trwałość, rozwój oraz właściwe zaspokajanie przez nią podstawowych potrzeb.

Jednym z najistotniejszych czynników warunkujących właściwe funkcjonowanie dziecka w środowisku społecznym jest zdolność rodziców do prawidłowego reagowania w sytuacjach wychowawczych, uwzględniająca potrzeby dziecka, określona przez wiedzę, system wartości i norm. Niezbędna jest świadomość celów wychowania i umiejętność działania wychowawczego.

Systemy rodzinne, w których rodzice mają trudności w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych są częściej narażone na występowanie niedostatku, ubóstwa oraz wykluczenia społecznego. Znaczenie i rola rodziny w całości kształceniu rozwoju dziecka jest ogromna, zaś umiejętności wychowawcze rodziców mają kluczowe znaczenie. Każde dziecko wymaga komunikowania uczuć oraz udzielania wsparcia stosownego do wieku i potrzeb indywidualnych. Prawidłową postawę rodzicielską cechuje akceptacja dziecka, współdziałanie z dzieckiem oraz uznanie praw dziecka. Rodziców, których negatywne wzorce zachowań w sposób stały i dominujący wpływają na życie dziecka, cechują postawy rodzicielskie negatywne. Udzielanie wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych stanowi zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zadanie obowiązkowe gminy.

Zgodnie z *art. 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*, w przypadku gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informacje o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza wywiad środowiskowy i dokonuje analizy sytuacji rodziny. Jeżeli z analizy wynika konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występuje do kierownika ośrodka z wnioskiem o przydzielenie asystenta rodziny. Po otrzymaniu wniosku kierownik ośrodka pomocy społecznej przydziela rodzinie asystenta rodziny.

W latach 2015- 2021 w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach zatrudniony był 1 asystent rodziny, pracujący w charakterze pracy zadaniowej, która ma służyć realnym potrzebom rodziny.

Swym wsparciem obejmował rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych z różnych powodów życiowych. Zadania asystenta skupiają się przede wszystkim na dokonaniu diagnozy sytuacji w rodzinie, określenia zasobów, ograniczeń, oczekiwań oraz potrzeb rodziny, a następnie opracowanie przy współdziałaniu rodziny oraz w konsultacji z pracownikiem socjalnym planu pracy z rodziną. Ponadto, zadaniem asystenta rodziny, jest w okresach półrocznych przygotowanie oceny realizacji planu pracy. Okres wsparcia udzielanego dla danej rodziny może być różny.

W rodzinach, w których role rodzicielskie wypełniają osoby z niepełnosprawnością intelektualną wsparcie asystenta może obejmować okres do osiągnięcia pełnoletności przez najmłodsze dziecko w rodzinie.

Asystent rodziny zajmuje się niezależnie od pracowników socjalnych, wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Celem pracy asystenta rodziny jest, osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcia działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie.

Praca asystenta rodziny ma charakter kompleksowy. W pierwszej kolejności, osoba pełniąca tę funkcję dba o rozwiązanie podstawowych problemów socjalnych rodzin: mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych czy prawnych. Pomaga również w rozwiązywaniu problemów psychologicznych podopiecznych (emocjonalnych, rodzinnych problemów w grupie rówieśniczej itp.). Do jego zadań należy też; motywowanie podopiecznych do podnoszenia kwalifikacji zawodowych lub kontynuowanie nauki, pomoc w wyborze odpowiedniej szkoły lub kursów zawodowych, przełamywaniu kompleksów i ewentualnych kryzysów wynikających z trudności i niepowodzeń w nauce. Asystent rodziny zachęca bezrobotnych do podjęcia pracy i wspiera ich w pierwszych miesiącach zatrudnienia. Intensywna praca asystenta z rodziną powinna być realizowana również w przypadku czasowego umieszczenia przez Sąd - dziecka poza rodziną. Asystent rodziny powinien aktywnie uczestniczyć w działaniach zmierzających do powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Z uwagi na fakt, iż obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą – spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej - jest on realizowany w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami, policją, instytucjami oświatowymi i innymi działającymi na rzecz rodzin i dzieci.

Obowiązkiem gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania dziecka w przypadku jego umieszczenia w rodzinie zastępczej, w rodzinnym domu dziecka, albo w placówce opiekuńczo – wychowawczej jest ponoszenie wydatków w następujących wysokościach:

- 10% wydatków za opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej

- 30% wydatków za opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej
- 50% wydatków za opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

5. Realizatorzy Programu.

- Zespół interdyscyplinarny
- Policja
- Sąd i kuratorzy sądowi
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Urząd Gminy
- GKRPA
- Szkoły, przedszkola, pedagodzy, wychowawcy,
- Koordynator pieczy zastępczej
- Służba zdrowia
- placówki kulturalne i sportowe
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Organizacje pozarządowe działające na rzecz dziecka i rodziny.

6. Analiza SWOT - Lokalnego Systemu Wspierania Rodziny

Analiza SWOT - to jedna z najpopularniejszych technik analitycznych, służąca do porządkowania informacji. Skupia się ona głównie na odpowiedzi na pytania: „Czy obecny stan zasobów gminy stanowi silną czy słabą stronę, tzn. czy jest czynnikiem ułatwiającym czy utrudniającym rozwój? Określa szanse i zagrożenia. Analiza tych czynników pozwala na ocenę jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów. Jakościowa analiza obecnej sytuacji rodziny, dziecka i systemu wspierania rodziny oraz prawdopodobnej przyszłej sytuacji pozwala na ukierunkowanie działań w ten sposób, by sprzyjały one osiągnięciu założonego celu.

SWOT **S**-mocne strony **W**-słabe strony **O**-szanse **T**- zagrożenia

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - doświadczenie lokalnych instytucji w pracy z rodzinami przeżywającymi trudności opiekuńczo-wychowawcze, realizacja licznych działań nakierowanych na wsparcie rodziny - wypracowany system współpracy międzyinstytucjonalnej w związku z działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych, o których mowa w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie - dysponowanie specjalistyczną kadrą świadczącą pomoc na rzecz rodziny -systematyczne podnoszenie kompetencji zawodowych przez specjalistów realizujących działania na rzecz wspierania rodziny - wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca motywacja oraz zaangażowanie rodzin do współpracy w zakresie poprawy wypełniania funkcji rodzicielskich - niewystarczająca aktywność społeczności lokalnej w zakresie podejmowania działań skierowanych na wspieranie rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi - brak kadry terapeutycznej w lokalnych instytucjach, np. terapeutów rodzinnych, niewystarczający zasób lekarzy psychiatrów dziecięcych - utrudnienia we współpracy interdyscyplinarnej pomiędzy instytucjami wynikające z przepisów dotyczących ochrony danych osobowych - brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia

<p>wychowawczych poprzez zatrudnienie asystenta rodziny</p> <ul style="list-style-type: none"> - funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego - baza instytucji wspierających rodzinę (OPS, Policja) -funkcjonowanie placówek służby zdrowia - funkcjonowanie placówek oświatowych na terenie Gminy 	<ul style="list-style-type: none"> - niska motywacja rodzin do korzystania z pomocy specjalistycznej,(błędne, stereotypowe postawy wobec korzystania z pomocy instytucjonalnej) - ograniczone środki finansowe z budżetu państwa na zadania realizowane przez gminę - brak placówek dziennego wsparcia.
<p><u>SZANSE</u></p>	<p><u>ZAGROŻENIA</u></p>
<ul style="list-style-type: none"> - polityka państwa przyjazna rodzinom - zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych - edukacja rodziców - zwiększenie środków finansowych w obszarze pomocy społecznej na pracę z rodziną. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpad więzi rodzinnych, „pęd życia” - wzrost kosztów utrzymania rodziny - rozszerzenie zjawisk patologicznych (przemoc, alkoholizm, narkomania, niechęć do podejmowania zatrudnienia ze względu na świadczenia socjalne) - uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia biedy” - ograniczone środki finansowe na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

	<ul style="list-style-type: none"> - zaniechywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców - wzrastająca liczba rozwodów u rodziców z dziećmi oraz przemocy domowej.
--	---

7. Cel główny Programu

Rozwój zintegrowanego wsparcia na rzecz rodzin zagrożonych lub przeżywających trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w Gminie Wielkie Oczy.

8. Cele szczegółowe

8.1. Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych poprzez:

- a) wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności,
- b) praca socjalna polegająca na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, w środowisku szkolnym i rówieśniczym,
- c) konsultacje ze specjalistami, w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcyjność rodziny.

8.2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez:

- a) objęcie dożywianiem uczniów szkół podstawowych i gimnazjum,
- b) monitorowanie zagrożeń dot. sytuacji zdrowotnej dzieci poprzez kontakt i współpraca z placówkami służby zdrowia,
- c) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej, między innymi poprzez przyznawanie zasiłków.

8.3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny, zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia poprzez:

- a) umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy asystenta rodziny, którego zadaniem jest organizowanie pracy z rodziną w miejscu zamieszkania, bądź w miejscu wskazanym przez rodzinę,
- b) umożliwienie dzieciom z rodzin przeżywającym trudności korzystania z pomocy pedagoga, konsultacji specjalistycznego poradnictwa psychologicznego i terapeutycznego,
- c) pomoc rodzinom w dostępie do poradnictwa prawnego w szczególności w zakresie prawa rodzinnego.

8.4. Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych, wymagających interwencji oraz rozwiązywania już istniejących poprzez:

- a) motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień i współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, podjęcie terapii dla ofiar przemocy domowej, współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym d/s przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- b) angażowanie rodzin do udziału w projektach, szkoleniach, rozwijających umiejętność planowania swojej przyszłości zawodowej i osobistej oraz motywujących do podjęcia pracy,
- c) angażowanie i motywowanie rodzin oraz pomoc w dostępie do korzystania ze specjalistycznego wsparcia dla rodziców, w celu podniesienia umiejętności opiekuńczo- wychowawczych, wzmocnienia poczucia odpowiedzialności za własną sytuację życiową, dostarczenia wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,
- d) współpraca z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, w szczególności, ze szkołami, policją, placówkami służby zdrowia, sądami, Powiatowym Centrum Pomocy w Rodzinie, w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym,
- e) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz

przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym z placówkami służby zdrowia.

8.5. Dążenie do reintegracji rodzin

Pomoc rodzinie, w której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej, przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin, poprzez wsparcie asystenta rodziny.

8.6. Inne formy działania w ramach realizacji celu:

- a) systematyczna współpraca instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy społecznej,
- b) upowszechnianie informacji o instytucjach, świadczących specjalistyczne poradnictwo,
- c) wspieranie rodzin we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania poprzez pracę pracowników socjalnych oraz w rozwiązywaniu problemów wychowawczych,
- d) edukacja rodzin zagrożonych dysfunkcją.

9. Adresaci Programu.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Wielkie Oczy na lata 2022-2024 skierowany jest do rodzin mieszkających na terenie Gminy Wielkie Oczy. Do realizacji celów Programu przyjęto definicję rodziny, która została wskazana w art. 6 pkt 14 ustawy o pomocy społecznej określającym rodzinę, jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”.

Adresatami programu są przede wszystkim rodziny wychowujące dzieci, w tym w szczególności rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodziny o trudnej sytuacji materialno-bytowej, rodziny zagrożone ubóstwem, dotknięte przemocą, jak również rodziny, którym została ograniczona lub odebrana władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

10. Źródła finansowania Programu.

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 – 2024 odbywać się będzie w ramach środków pochodzących z budżetu Gminy Wielkie Oczy, dotacji oraz środków pozyskanych z innych źródeł.

11. Ewaluacja Programu.

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 - jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach.

Program jest dokumentem otwartym i będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb.

Ewaluacja programu odbywać się będzie poprzez sporządzanie rocznego sprawozdania w zakresie opisanych w niniejszym Programie działań w danym roku obowiązywania programu.

Sprawozdanie z realizacji Programu w danym roku, przedłożone zostanie w terminie do 31 marca każdego następnego roku Wójtowi Gminy w Wielkich Oczach, wraz z wnioskami i potrzebami związanymi z realizacją zadań.

12. Sposób monitorowania Programu.

Monitoring Programu polegał będzie na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań oraz wcześniej ustalonych działań w oparciu o diagnozę problemu społecznego od podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Celem monitorowania jest sprawdzenie czy założone cele zostały osiągnięte i w jakim stopniu. Dane zawarte w monitoringu umożliwią dokonywanie bieżących zmian jeśli zajdzie taka potrzeba.

Podsumowanie Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wielkie Oczy na lata 2022 - 2024 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności dzieci. Środowisko rodzinne reprezentujące właściwe postawy rodzicielskie budujące dobrą, przepojoną miłością, życzliwością oraz serdecznością atmosferę w domu, w znacznym stopniu wpływa na kształtowanie pozytywnych zachowań u dziecka oraz na jego prawidłowy rozwój społeczny i psychiczny. Dziecko będące pełnoprawnym członkiem rodziny, które w pełni je akceptuje podejmuje maksymalne starania, chętnie się uczy, rozwija swoje zainteresowania, staje się samodzielne i odpowiedzialne oraz zdolne do zaspokajania potrzeby bezpieczeństwa, osiągania dojrzałości emocjonalnej i psychicznej. Atmosfera domowa ma największy wpływ na to jak szczęśliwe, spokojne i odporne psychicznie jest dziecko, jak odnosi się ono do dorosłych, do swoich kolegów i innych dzieci, jak ocenia siebie i swoje zdolności, czy okazuje swoje uczucia, czy raczej jest zamknięte w sobie, jak reaguje na nowe sytuacje.

Rodzice preferując właściwe postawy wobec dziecka, otaczają je troskliwą opieką, dostrzegają i zaspokajają jego potrzeby co powoduje, że dziecko jest ufne wobec swoich rodziców, zwraca się do nich po rady i pomoc, jest zadowolone z rezultatów własnego wysiłku i pracy, zdolne do współdziałania z rówieśnikami oraz podejmowania zobowiązań.

Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację programu powinny włączyć się aktywnie wszystkie instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami, wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

Ważne jest zatem, rozwijanie gminnego systemu wspierania rodziny, zapewniającego rodzinom przeżywającym trudności możliwość uzyskania specjalistycznej pomocy oraz podejmowanie działań prewencyjnych, profilaktycznych i edukacyjnych mających na celu zwiększenie kompetencji opiekuńczo - wychowawczych rodziców, u których występuje problem z należytą realizacją tych funkcji.

Działania wspierające rodziny odnoszą pozytywne skutki tylko wtedy, gdy są prawidłowo rozpoznane i mają charakter profilaktyczny i ochronny.

Zatem skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich, może być osiągnięta

poprzez współpracę wszystkich instytucji i służb zajmujących się problemem w rodzinie na poziomie gminy.

Uzasadnienie

Obowiązek przyjęcia niniejszej uchwały wynika wprost z art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i stanowi jedno z wielu zadań, jakie powierzone zostały samorządom do realizacji od 1 stycznia 2012 roku.

Celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 w Gminie Wielkie Oczy jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji, związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest uzasadnione.